

Mulig Naturnationalpark Livø

Figur 1. Forslag til mulig Naturnationalpark på Livø 334 ha.

Natur

Livø er en mindre isoleret ø midt i Limfjorden ca. 10 km sydvest for Løgstør i Vesthimmerlands Kommune. Livø er ca. 334 ha og består af lige dele lysåben natur, skovnatur og økologisk drevne landbrugsarealer.

Livø har igennem de seneste 50 år været forvaltet med stor vægt på naturindhold og landskab. Der er en mosaik af naturtyper med naturlige overgange mellem lysåbne og skovbevoksede naturtyper. Skovnaturtyperne er domineret af lysåben egeblandingsskov, men også skygetræarter og oversøiske træarter. Skovene indeholder et stort antal gamle veterantræer, og øen er allerede levested for en række arter, der stiller særlige krav til vedvarighed. De lysåbne naturtyper er domineret af overdrev og hede.

Helårsgræsning

Livøs natur forvaltes i dag med anguskvæg i helårsgræsning, som supplerer den naturlige bestand af dådyr og rådyr. Livø har i stor udstrækning altid været afgræsset ifølge historiske kilder. Øen har en varieret topografi, hvor der hele året kan findes læ, ly og tørt leje for de græssende dyr. Desuden er der et staldanlæg, som kan anvendes til håndtering af dyr.

Den nuværende helårsgræsning er igangsat i 2024, og der opsamles løbende erfaringer fra den reproducerende kvægbesætning og de fritlevende dådyr

Områdets historie

Livøs historie er beskrevet tilbage til tidlig middelalder og har en særlig historie som Kellerske isolationsanstalt for anbragte mænd i perioden 1911-1961. Herfra stammer den store bygningsmasse og selvstændige forsyningsvirksomhed i Livø by.

Beskrivelse af området

Livø er landskabeligt afgrænset fra fastlandet. Livø rejser sig mod nordvest op til en 43 meter høj moræneknude med stejle kystskrænter mod vest. Mod øst og syd findes en bræmme af strandvoldsdannelser, der forsætter i den 3 kilometer lange odde Liv Tap. Landskabet er varieret, og øen indeholder en stor variation i naturtyper.

Mod vest og nord er der et dynamisk kystlandskab, hvor havstrømmen og vindpåvirkningen medfører nedbrydning af kysten, og på tilsvarende vis sker der en opbygning af strandvoldslandskaber mod øst og syd.

Livø består overvejende af istidsaflejringer, men også af hævet havbund fra stenalderhavet.

	Nuværende anvendelse i ha
Løvskov	48
Nåleskov	20
Lysåben natur	162
Våde naturtyper	14
Landbrugsarealer	84
Andre anvendelser	6
Total	334
Hegnslængde	3 km

Særlige arter

Grov lakporesvamp, egetunge, vibefedt, bakketidsel spurvehøg, grønbenet rørhøne, gulspurv.

og rådyr. Forud for 2024 har der været sommergræsning med sen indbinding. I området findes en væsentlig dådyrbestand, der reguleres årligt.

Hegning består i dag af et perimeterhegn omkring byen, med teltplads, havneområde og Skipperhus.

Infrastruktur

Havn og færgeoverfart er Livøs afgørende infrastruktur. Der er ingen biltrafik på Livø ud over den motoriserede trafik, der er nødvendig for forvaltning af Livø. Livø har en asfalteret vej, som går fra havneområdet til byen. Hertil er der flere mark- og skovveje.

Naturlig hydrologi

Søer og vådområder på Livø er skabt kunstigt ved opstemning af mindre vandløb eller opgravning. Livø er desuden i mindre omfang drænet via drænrørssystemer, der dræner øens landbrugsarealer. En genskabelse af mere naturlig hydrologi vil kunne skabe grundlag for flere våde naturtyper.

Friluftsliv

Livø tiltrækker årligt ca. 25.000 besøgende – fortrinsvist i sommerhalvåret. Havn og færgeoverfart er afgørende for Livøs friluftsliv. Livø havn er åben for fritidssejlad hele året. I sommerhalvåret besejles Livø af en passagerfærge, som Vesthimmerland Kommune har ansvar for. Der er pt. op til 6 daglige overfarter og en kapacitet på ca. 100 passagerer. I vinterhalvåret har Naturstyrelsen ansvar for sejlad med skibet Livø II. Livø II har en kapacitet på 12 passagerer. Livø II medtager kun passagerer efter aftale, da det fordrer ekstra besætning at medtage passagerer. Der er teltplads og overnatningsmuligheder på Livø feriecentret, der forpagtes af en kommerciel aktør. På øen er der flere stiforløb og der er en kajak-ophalingsplads, som indgår i netværk med ophalingspladser i hele Limfjordsområdet.

Livø har offentlige toiletter på havnen, i byen og på teltplads.

Arrondering og ejendomsstruktur

Livø er i sin helhed ejet af staten og forvaltes af Naturstyrelsen.

Særlige forhold

Livø har egen forsyning af el, vand og varme, som er afkoblet fra fastlandet. I forsyningen indgår vindmølle, solceller samt et årligt forbrug af biomasse fra skov, samt en varierende mængde træflis til strøning ved kreaturer. Biomassen er hidtil høstet, så det fremmer udvikling af den lystrædominerede egeblandingsskov eller andre naturtyper, der ønskes fremmet.

Eksisterende beskyttelse

Livø er en del af Natura 2000-område nr. 16 ”Løgstør bredning, Vejlerne og Bulbjerg”, hvor udpegningsgrundlaget bl.a. omfatter naturtyperne surt overdrev, tør hede, strandvold med enårige planter, enekrat, stilk-egekrat og elle-askeskov.

Hele Livø, med undtagelse af den lille by, har været fredet siden 1977 for at bevare landskab og natur – herunder den gamle egeskov. Der findes en del arealer på Livø, som er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens §3, og kysten og en stor del af forlandet er omfattet af strandbeskyttelseslinjen, jf. § 15 i naturbeskyttelsesloven.

Livø er udpeget som ”særligt værdifuldt geologisk interesseområde” NGI nr. 12.

Kulturarv

Livø har få fredede fortidsminder, men har gennem flere undersøgelser vist en mangfoldighed af arkæologiske fund, helt tilbage fra tidlig stenalder, og op til moderne tid. De fredede fortidsminder er overvejende beskyttede jorddiger. Naturstyrelsen har i 2025 indgået samarbejde med Vesthimmerlands Museum, Vesthimmerlands kommune og tre fonde, om et projekt som skal sikre en historisk helhedsoplevelse af Livø, herunder et særligt løft til formidling af øens fortid som institution for kriminelle åndssvage mænd i perioden 1911-1961, øens natur samt bæredygtige fødevareproduktion. Projektet har modtaget 22 mio. kr. i fondsstøtte. Projektet er startet op i 2025, og anlægsprojekterne forventes gennemført inden 2028.

Den gamle egeskov